

Kommundirektör
Carl-Magnus Mårheden
0490-25 40 88
carlmagnus.marheden@vastervik.se

2011-01-24

Kommunstyrelsen

Sysselsättning och tillväxt – Riktlinjer för landsbygdsutvecklingsinsatser i Västerviks kommun

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade vid sitt sammanträde 2010-11-15 § 307, då man behandlade Översynen av barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde för förskola och grundskola, att uppdra åt kommunledningskontoret att till kommunstyrelsen i januari 2011 återkomma med förslag till riktlinjer för landsbygdsutvecklingsinsatser och riktlinjer för skollokalernas hantering.

I dagsläget finns inga tydliga riktlinjer för kommunens arbete med landsbygdsutveckling.

Kommunen är medfinansiar i Leader Kustlandet med drygt 300 tkr per år och dessutom finns ytterligare resurser avsatta i kommunens utvecklingsanslag motsvarande ca XXX tkr (presenteras vid ks 31 jan). Den praxis som utvecklats är att dessa medel i första hand använts till insatser och aktiviteter som medverkar till bredare engagemang från de boende i den aktuella bygden/orten. Medlen har i mindre utsträckning använts till materiel, inventarier och liknande.

Vad säger strategisk plan och andra övergripande styrdokument

Kommunens vision nämner inte specifikt landsbygden, däremot lyfts hållbarhet, restider, skärgård och naturområden fram i visionen.

Inte heller i strategisk plan lyfts landsbygdsutveckling specifikt fram. Däremot kan man koppla den övergripande målsättningen om hållbar samhällsutveckling till utvecklingen av landsbygden. Även i prioriteringarna för sysselsättning och tillväxt kan framför allt regionförstoring och näringslivsutveckling kopplas till landsbygdsutvecklingsinsatser.

Andra offentliga aktörer med fokus på landsbygdsutveckling

Både EU, staten och regionen stimulerar landsbygdsutveckling på olika sätt. Här kan särskilt nämnas:

Leader Kustlandet

Kustlandet 2007-2013 är en ideell förening som bedriver landsbygdsutveckling utmed södra Sveriges ostkust. Kustlandets område har ungefär 60 000 landsbygdsinvånare och sträcker sig över sex kommuner i Kalmar och Östergötlands län (de större centralorterna Mönsterås, Oskarshamn, Västervik, Söderköping och Norrköping ingår inte i området). Näringslivet domineras av naturbruk, tillverkning och turism. Området innefattar stora natur- och kulturmiljövärden av riksintresse.

Föreningen Kustlandet driver bland annat ett Leaderprogram, som utgör en del av Landsbygdsprogrammet, samt ett Fiskeområde som ingår i Europeiska fiskefondens verksamhet. Arbetet syftar till att förbättra förutsättningarna för boende och verkande på landsbygden samt att bevara den känsliga natur- och kulturmiljön. Principerna för verksamheten är att utvecklingsarbetet ska vara lokalt förankrat, innovativt, långsiktigt samt ske i samverkan mellan berörda parter. Kustlandet anser att brukande och bevarande går hand i hand, att denna försiktiga balansgång utgör förutsättningen för landsbygdens fortlevnad och välbefinnande.

Länsstyrelsens landsbygdsutvecklingsprogram med tillhörande projektstöd

Landsbygdsprogrammet är ett sjuårigt EU-program som ger aktörer och entreprenörer på landsbygden möjlighet att söka bidrag för att starta eller utvidga företag, men också för att höja kompetensen hos företagen. Landsbygdsprogrammet började gälla 2007.

De övergripande målen för landsbygdsprogrammet är att förbättra konkurrenskraften och tillväxten i jord- och skogsbruket, inklusive rennäringen, och på så sätt öka sysselsättningen på landsbygden ytterligare miljöanpassa det svenska jordbruket, bevara det öppna landskapet och en mångfald av växt- och djurarter utveckla en varierad företagsverksamhet och därigenom göra det lättare att leva och arbeta på landsbygden.

Regionförbundets företagsutvecklande bidrag och stöd till kommersiell service

Regionala utvecklingsprojekt

Regionförbundet stödjer utvecklingsprojekt inom näringsliv, kultur, turism och landsbygdsutveckling. Syftet är att på olika sätt stimulera till tillväxt, öka attraktionskraften i länet och finna nya vägar mot framtiden. Den regionala projektverksamheten ska ligga i linje med de fokusområden som beslutats om i det regionala utvecklingsprogrammet (RUPEN) och vara förenliga med regionala strukturfondsprogram för konkurrenskraft och sysselsättning.

Projektmedel kan beviljas till offentliga förvaltningar, föreningar och organisationer. I normalfallet kan inte enskilda personer eller företag vara sökande. Enligt gällande förordning (2003/596) kan stöd enbart lämnas till insatser utanför den ordinarie verksamheten som är avgränsade i tid ekonomi och arbetsinsats. Bidrag lämnas med en viss procent av projektets totalkostnad, beslut fattas löpande under året.

Regionförbundet kan ge stöd till privatägda små företag genom olika företagsstöd
Investeringsstöd till skärgårdsföretag. Stöd ges till företag på öar utan fast förbindelse.
Kommersiell service till lanthandelsbutiker och bensinstationer i glesbygd. Ges i regel i form av investeringsbidrag.

Konsultcheckar till småföretag. En utvärdering visar att konsultcheckar bidrar till att öka omsättningen med i genomsnitt 20 procent. 95 procent av företagen anser att konsulttjänsten som man köpt in med hjälp av konsultcheckar har en positiv inverkan på företagets konkurrenskraft.

Samverkansprojekt inom marknadsföring eller produktutveckling. Genom detta stöd kan småföretag genomföra projekt som inte det enskilda företaget ensamt har möjlighet att själv driva eller finansiera.

Innovationsfinansiering, ett ekonomiskt stöd till innovativa projekt som bedöms ha goda chanser till en lönsam affär.

Syftet med riktlinjer för landsbygdsutveckling i Västerviks kommun

Medverka till målen i strategisk plan kan uppnås

Kraftsamla för landsbygdsutveckling inom kommunens organisation

Utveckla samverkan med olika landsbygdsaktörer

Underlätta för olika aktörer på landsbygden att genomföra utvecklingsinsatser som leder till långsiktigt hållbara insatser för landsbygdens utveckling med fokus på boende, arbetstillfällen, infrastruktur/kommunikationer och besök

Nuläge och framtid för landbygden

I den mån det behövs kommer det att under året presenteras statistiskt underlag och analys för att kommunstyrelsen skall kunna ta väl underbyggda beslut.

Prioriterade utvecklingsområden

Generellt bör gälla att landsbygdsutvecklingsinsatser skall ha sin utgångspunkt i ett "underifrån perspektiv", d v s att behov och förslag har sin utgångspunkt vad människor, organisationer och företag i den aktuella bygden kommit fram till och formulerat.

Vidare bör kommunen underlätta och stödja framtagandet av lokala planer och förslag i form av s.k. "starthjälpsfunktion".

Utifrån den praxis som redovisats ovan och de behov som framkommit i den s.k. ÖP-dialogen, kan särskilt nämnas följande behov och utvecklingsområden:

- Boende
- Arbetstillfällen
- Infrastruktur och kommunikationer
- Besöksnäring och rekreation

Starthjälpsfunktion

Mot bakgrund av ovanstående föreslås kommunen därför som en del av landsbygdsutvecklingsinsatserna avsätta resurser för en starthjälpsfunktion.

Starthjälpsfunktionens viktigaste uppgift är att biträda lokala aktörer med framtagandet av enklare lokala utvecklingsprogram och förslag och ansökningar inom ramen för de principer och kriterier som redovisas nedan eller som gäller för andra landsbygdsstödande aktörer.

Principer för kommunens medfinansiering i projekt, aktiviteter och insatser

Utgångspunkten är de riktlinjer som fastställts för det särskilda anslaget för Tillväxt och sysselsättning. Dessa kan sammanfattas enligt följande:

Grundläggande kriterier

Bidrar till måluppfyllelsen i strategisk plan
Hur projektet finansieras i övrigt
Projektets kostnadseffektivitet
Förmåga att genomföra projektet
Ej löpande verksamhet
Inte ersätta andra möjliga finansieringsalternativ
Under ifrån perspektiv

Generella urvalskriterier

Medverka till hållbar utveckling
Innovativt
Ge långsiktiga effekter

Specifika urvalskriterier/indikatorer

Fler invånare
Fler i arbete
Fler företag
Fler arbetstillfällen
Fler besökare
Fler i utbildning
Fler i egenförsörjning
Ökade skatteintäkter

Vem kan söka

I första hand föreningar, organisationer, utvecklingsbolag eller motsvarande som på olika sätt arbetar för bygdens utveckling.

Informationsplan – information till aktörerna på landsbygden

Bör genomföras av den s.k. ”starthjälpfunktionen”. Ansvaret för starthjälpfunktionen knyts till kommunledningskontoret.

Beredning och beslut

Kommunledningskontoret genom starthjälpfunktionen svarar för information och vägledning utifrån dessa riktlinjer.

Beredning av inkomna ansökningar görs av en mindre beredningsgrupp på kommunledningskontoret med kompetenser från i första hand samhällsbyggnad, turism, näringsliv och med biträde av starthjälpfunktionen.

Inledningsvis fattas ekonomiska beslut av kommunstyrelsen. Efter utvärdering kan den ordningen förändras så att ekonomiska beslut under en viss beloppsgräns hanteras på tjänstemannanivå.

Uppföljning av riktlinjerna

Kommunledningskontoret skall årligen lämna en sammanfattande redovisning med fokus på uppnådda resultat, de lokala aktörernas synpunkter och ekonomi.

Kommunala investeringar utanför centralorten

I syfte att förbättra i första hand berörda skolorters möjlighet till utveckling bör nämnder och styrelser utifrån redovisade behov och ovanstående prioriteringar och principer få i uppdrag att redovisa förslag till insatser.

Ekonomi

Kostnaden för starthjälpfunktionen beräknas till ca 600 tkr inkl omkostnader per år.

Dessutom bör kommunstyrelsen avsätta 1 mnkr/år för projektfinansiering.

Insatserna bör finansieras inom ramen för nuvarande utvecklingsanslag med XXX tkr och med XXX tkr ur anslaget för sysselsättning och tillväxt (finansieringsfördelning presenteras vid ks 31 januari).

Resurserna bör finnas under innevarande mandatperiod, d v s åren 2011 till och med 2014.

Riktlinjer för skollokalerhantering

Kommunledningskontoret ber att få återkomma i denna del av uppdraget då det fortfarande inte är klarlagt vilka av kommunens verksamhetslokaler på de orter där skolverksamheten lägger ner som kan behöva användas till annan kommunal verksamhet.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna förslaget till riktlinjer för landsbygdsutvecklingsinsatser,

att anslå sammanlagt 1,6 mnkr per år 2011-2014, vilka finansieras ur utvecklingsanslaget med XXX tkr och anslaget för Sysselsättning och tillväxt med XXX tkr,

att uppdra åt nämnder och styrelser att återkomma med förslag till insatser som kan förbättra utvecklingsmöjligheterna för berörda orter; samt

att uppdra åt kommunledningskontoret att återkomma med förslag till riktlinjer för skollokalerhantering.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Carl-Magnus Mårheden
Kommundirektör samhällsutveckling